Madarat táncáról

Nagyváradon valami nagyon jó és fontos történik. A szemünk láttára, előadásról előadásra alakul át egy táncegyüttes színházzá, egészen pontosan táncszínházzá, remekül ötvözve a hagyományos néptáncot a kortárs tánccal. Három kiváló koreográfus: Brugós Sándor Csaba, Györfi Csaba és Tőkés Imola teremt hagyományt, 21. századi táncszínházat alkotnak, megőrizve az értékeket. A táncosok pedig fáradhatatlanul tanulják ezt a dinamikus, élő színházi nyelvet és formát. Számos néptáncegyüttes működik Erdélyben, táncszínház viszont kevés, kőszínházban talán egy sem. A Szigligeti Színház a nehezebb utat választotta, amikor a Nagyvárad Táncegyüttest a táncszínház felé vezette, de látván az előadásokat, a nézők számát, illetve a fiatalok vonzódását ezekhez a produkciókhoz, a legmegátalkodottabb hagyományőrző is beláthatja: így lehet és így érdemes átörökíteni a népit a városi kultúrába.

A *Senki madara* a szó legjobb értelmében táncszínházi előadás, melyben magában a népi és a kortárs a legmagasabb színvonalon van képviselve és alkot nagyszerű egységet, ötvözetet. Tóth Tünde rendező Szabó T. Anna meséje nyomán a mai kor kérdéseit megfogalmazó előadást állított színpadra. Két mondavilág, kultúra, két életforma találkozik a térben és időben, hogy mindegyik kövesse a maga útját. A művész a szabad, de magányos repülést választja, az alkotás örömétől megfosztott pedig a beilleszkedést.

Tátos (l nélkül) magyar népmesei figura, míg Tori, a leánnyá lett darumadár a japán mondavilághoz tartozik. A fiú ismerkedik a világgal, a faluval és várossal, szerelemmel, művészettel. A lány más kultúrából, más életmódból érkezik, rajzaiban olvad össze az ő régi és új világa. A szerelem mindkettőjük új tapasztalata, de elválásuk sorsszerű. Az alkotás magányos folyamat.

Izgalmas, ahogy megmutatkoznak a kulturális különbségek és hasonlóságok. A daru megjelenik mind a magyar, mind a japán mondavilágban, többé-kevésbé ugyanazt jelentve: a szabadságot. A táltos, esetünkben Tátos, az erős, de testi és lelki gyógyításra, csodákra képes férfi is megtalálható mindkét kultúrában.

A *Senki madara* szereplői élhetnék napjaikat akár japán faluban is, de a juhászkutya, a juhok, a nyáját terelő juhász a magyar mesék, balladák főszereplői, úgyhogy nem nehéz arra a döntésre jutni: a jelképes japán fa ellenére ez bizony magyar falu. A város is lehetne Tokió vagy Budapest, akár Bukarest, de úgy gondolom, mégis Várad. Erre utal, hogy egy adott pillanatban a mesélők műveltségi versenyében a Körös-parthoz kötődő több név is elhangzik.

A mesélők is a népi kultúrák részei, az előadásban Trabalka Cecíliára és Brugós Sándor Csabára hárul a nehéz feladat, de inkább előbbire. Trabalkában tehetséges színészt és zeneszerzőt fedeztünk fel. Humora, mozgáskészsége, szövegértelmezése megerősíti, jó döntés volt szerződtetni őt. Másik felfedezésünk, a Tátost alakító Kacsó Bálint József fiatal táncművész, aki nemcsak mozgásával, de arcjátékával is meggyőző. Brugósról és Tőkés Imoláról rég tudjuk, hogy nagyszerű táncosok, koreográfusok, és színésznek sem utolsók. Györfi Csaba is bizonyította már, hogy nagyon tud táncszínházat koreografálni.

Cári Tibor UNITER-díjas komponista több előadásban kényeztetett el kife-

Senki madara
Szabó T. Anna meséje nyomán
Rendezte és színpadra alkalmazta: Tóth Tünde
Koreográfus: Brugós Sándor Csaba, Györfi Csaba, Tőkés Imola
Zene: Cári Tibor, Trabalka Cecília
Díszlet: Rákay Tamás
Jelmez: Cristina Breteanu
Videomontázs: Izsák Előd
Színész: Trabalka Cecília
Táncosok: Brugós Sándor Csaba, Forgács-Popp Jácint, Kacsó Bálint József, Kerekes Dalma Gabriella, Pintea Carmen Theodora, Schmith Nándor Gyula, Szabó Enikő Ágnes, Szabó Mercédesz, Szerefi Ilona, Szőnyi József, Timár Tímea, Tőkés Imola, Vizeli Dániel
Gyerekszereplő: Benedek Dávid
Zenészek: Bartalis Botond, Dallos Levente, Székely István, Székely Boglárka, Szukits Éva, Veres Lóránt, Trabalka Cecília

jező, beszédes, szellemes zenéjével, ezúttal nagyszerű muzsikájában összefonódnak a keleti és magyar taktusok.

Cristina Breteanu jelmezei azon túl, hogy szépek és funkcionálisak, mintegy bevezetnek a magyar és japán mondavilágba. Dicséretre méltók Rákay Tamás díszletei, színpadképei, a város és a falu képeit jelenítve meg szuggesztíven.

Tóth Tünde színpadra állításában a *Senki madara* a felvetett kérdéseken túl, drámaian szép pillanatokban, de sok humorral, derűvel mesél szerelemről, magányról, a falu meghittségéről, a város zajos forgatagáról és nem utolsósorban az alkotásról. Megmutatja az egyén különlegességét, a csoport, ha úgy tetszik, a társadalom húzó, egyben beolvasztó erejét. Tori a művészetbe, Tátos a közösségbe menekül. A lány madárként röpül tovább, a fiú nevébe sosem kerül vissza az „l" betű. Talán azért sem kapta meg, mert nem volt elég erős hozzá. A rendező nagyszerű ritmusérzékkel váltogatja a jeleneteket, a mesélők szerves részei az előadásnak, az eredetiben elhangzó kortárs japán vers erősíti a történetet. A szereplők mindegyike hitelesen, magas tánc- és színpadi tudással látja el feladatát. Több szerepben, különböző koreográfiákban mutatják meg tehetségüket és tudásukat.

Őszinte és szerethető előadás a nagyváradi *Senki madara*.

Simon Judit

Senki nem ártatlan, senki nem gonosz

Martin McDonagh: *Három óriásplakát Ebbing határában*

„Megerőszakolták, miközben haldoklott." „Még mindig nem tartóztattak le senkit?" „Hogy lehet ez, Willoughby rendőrfőnök?" – ezek a rövid, velős üzenetek olvashatók a Missouri állambeli Ebbing kisváros határában, egy elhagyatott út mellett álló óriásplakátokon. Kiötlőjüknek, Mildred Hayesnek (Frances McDormand) nem áll szándékában szó nélkül hagyni azt a tényt, hogy a lánya brutális meggyilkolásának ügyében a rendőrség finoman fogalmazva nem áll a helyzet magaslatán. Martin McDonagh filmje – a legjobb filmnek járó Oscar-díj egyik jelöltje és esélyes várományosa – elvétve sem moralizál, karaktereit messze túlvezeti a várt sztereotípiákon, mindeközben kegyetlenül, véresen szórakoztató.

A címben szereplő három óriásplakát szövegét Mildred alaposan átgondolta. Nincs benne rágalmazás, csak néhány, rendőrségi dokumentumokkal igazolható tény, illetve két egyszerű kérdés. A plakátok bérlését kifizette, jogi alap az eltávolításukra nincs. Hogy aztán mennyire jogos Willoughby rendőrfőnököt (Woody Harrelson) személyesen vonni kérdőre a nyomozás eredménytelenségéért, vitatható, és az is tény, hogy Ebbing városának jóravaló lakói nem nézik jó szemmel a tévéhíradóba is bekerülő plakátakciót. Ám Mildred hajthatatlan, és hiába is mutat a rendőrfőnök megértést irányában, nem mond le tervéről: azt reméli, hogy ha nem engedi a hét hónappal azelőtti gyilkosságot kikopni a köztudatból, kényszerítheti a hatóságokat, hogy ne álljanak le az üggyel.

A *Három óriásplakát Ebbing határában* Martin McDonagh-nak csak a harmadik nagyjátékfilmje, de a színház

Valamit tenniük kell – Woody Harrelson és Sam Rockwell